
Istungidokument

A9-0031/2024

5.2.2024

RAPORT

Euroopa Investeerimispanka finantstegevuse 2023. aasta aruande kohta
(2023/2229(INI))

Eelarvekomisjon

Raportöör: David Cormand

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	15
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI.....	16
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	17
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	18

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Investeerimispanga finantstegevuse 2023. aasta aruande kohta (2023/2229(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 2 ja 3,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 15, 126, 174, 175, 177, 208, 209, 271, 308 ja 309 ning aluslepingute protokoll nr 5 Euroopa Investeerimispanga (EIP) põhikirja kohta,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikleid 41–43,
- võttes arvesse EIP 7. oktoobri 2016. aasta pressiteadet, milles väljendatakse heakskiitu Pariisi kokkuleppe ratifitseerimisele ELi poolt,
- võttes arvesse 3. märtsil 2023. aastal avaldatud EIP tegevuse hindamise 2022. aasta tegevusaruannet ja 2023.–2025. aasta tööprogrammi,
- võttes arvesse 13. novembril 2018. aastal avaldatud EIP Grupi kaebuste lahendamise mehhanismi menetlusi,
- võttes arvesse EIP 8. mail 2023. aastal avaldatud väljaannet „EIP energialaenude poliitika“,
- võttes arvesse EIP direktorite nõukogu 11. novembril 2020. aastal vastu võetud EIP Grupi kliimapanga tegevuskava (2021–2025) ja 15. novembril 2020. aastal vastu võetud EIP uut kliimastrateegiat,
- võttes arvesse 2. veebruaril 2023. aastal avaldatud EIP Grupi tegevuskava aastateks 2023–2025,
- võttes arvesse 28. veebruaril 2023. aastal avaldatud EIP investeerimisaruannet 2022/2023 „Resilience and Renewal in Europe“ (Vastupanuvõime ja taastamine Euroopas),
- võttes arvesse 2. veebruaril 2023. aastal avaldatud EIP Grupi 2022. aasta tegevusaruannet „Turvaline Euroopa“,
- võttes arvesse 2. veebruaril 2023. aastal avaldatud EIP 2023. aasta kliimameetmete ja keskkonnasäästlikkuse ülevaadet,
- võttes arvesse 14. novembril 2022. aastal avaldatud EIP keskkonnaraamistikku,
- võttes arvesse 8. septembril 2023. aastal avaldatud EIP Grupi äriühingu üldjuhtimise 2022. aasta aruannet,

- võttes arvesse EIP 29. novembri 2023. aasta väljaannet „EIB Global Strategic Roadmap: EU Finance for a Sustainable Future“ (EIP Globali strateegiline tegevuskava: ELi rahandus kestliku tuleviku nimel),
- võttes arvesse EIP Globali lähenemisviisi õiglasele üleminekule ja õiglasele vastupanuvõimele, mis avaldati 27. novembril 2023. aastal,
- võttes arvesse 9. augustil 2023. aastal avaldatud EIP Grupi riskijuhtimise avalikustamisaruannet 2022. aasta kohta,
- võttes arvesse EIP 2022.–2023. aasta kliimauuringut,
- võttes arvesse 2. veebruaril 2022. aastal vastu võetud EIP Grupi keskkonnaalase ja sotsiaalse kestlikkuse raamistikku „EIP Grupi keskkonna- ja sotsiaalpoliitika“,
- võttes arvesse EIP 10. veebruari 2023. aasta väljaannet „EIB Global – partnership, people, impact“ (EIP Global – partnerlus, inimesed, mõju),
- võttes arvesse EIP lähenemisviisi inimõigustele, mis avaldati 6. veebruaril 2023,
- võttes arvesse EIP 29. juuni 2023. aasta aruannet „EIB Group activities in EU cohesion regions in 2022“ (EIP Grupi tegevus ELi ühtekuuluvuspiirkondades 2022. aastal),
- võttes arvesse EIP Grupi strateegiat soolise võrdõiguslikkuse ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise kohta ning EIP Grupi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava,
- võttes arvesse 3. veebruaril 2023. aastal avaldatud EIP Grupi töötajate tegevusjuhendit,
- võttes arvesse 30. novembril 2021. aastal avaldatud EIP Grupi auditikomisjoni tegevusjuhendit,
- võttes arvesse 14. oktoobril 2021. aastal avaldatud EIP Grupi halduskomitee tegevusjuhendit,
- võttes arvesse EIP 27. veebruari 2023. aasta väljaannet pealkirjaga „EIP Grupi raamistik PATH – versioon 1.2, november 2023 – vastaspoolte toetamine nende Pariisi kokkuleppega vastavusse viimisel“,
- võttes arvesse EIP solidaarsuspaketti Ukrainale, mille EIP nõukogu kiitis heaks 4. märtsil 2022. aastal,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 12. mai 2021. aasta teatist „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ (COM(2021)0400),

- võttes arvesse komisjoni 1. veebruari 2023. aasta teatist „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (COM(2023)0062),
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond¹,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuli 2021. aasta määrust (EL) 2021/1229, mis käsitleb õiglase ülemineku mehhanismi osana loodavat avaliku sektori laenurahastut²,
  - võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke,
  - võttes arvesse komisjoni, Euroopa Kontrollikoja ja Euroopa Investeerimispannga vahelist kolmepoolset lepingut, mis jõustus 2021. aasta novembris,
  - võttes arvesse Euroopa Ombudsmani 22. juuli 2016. aasta kirja EIP presidendile huvide konflikti küsimustes ja EIP presidendi 31. jaanuari 2017. aasta vastust,
  - võttes arvesse Euroopa Ombudsmani 20. novembri 2023. aasta soovitusi juhtumis 2252/2022/OAM,
  - võttes arvesse Euroopa Ombudsmani 21. aprilli 2022. aasta soovitusi juhtumis 1251/2020/PB,
  - võttes arvesse Euroopa Ombudsmani 27. juuli 2022. aasta soovitusi juhtumis 1016/2021/KR,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0031/2024),
- A. arvestades, et EIP Grupp koosneb Euroopa Investeerimispanngast (EIP) ja Euroopa Investeerimisfondist (EIF) ning on maailma suurim mitmepoolne finantsasutus ja üks suurimaid kliimameetmete rahastajaid, kes tegutseb rahvusvahelistel kapitaliturgetel, pakkudes klientidele konkurentsivõimelisi ja soodsaid tingimusi ELi poliitika ning projektide toetamiseks nii liidus kui ka väljaspool seda;
- B. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 309 kohaselt on EIP ülesanne aidata kaasa ELi eesmärkide saavutamisele;
- C. arvestades, et ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks on ELil vaja investeerida 1 triljon eurot aastas; arvestades, et EIP võib aidata erinevust korvata erakapitali kaasamisega;
- D. arvestades, et aastatel 2021–2027 peaks programmi „InvestEU“ 26,2 miljardi euro suuruse tagatise (milleks eraldatakse summad mitmeaastasest finantsraamistikust ja taasterahastust „NextGenerationEU“) abil kaasatama Euroopas rohkem kui 372 miljardit eurot täiendavaid era- ja avaliku sektori investeeringuid, mis on ette nähtud peamiselt kestliku taristu, teadusuuringute, innovatsiooni ja digiülemineku, väikeste ja

¹ [ELT L 231, 30.6.2021, lk 1.](#)

² [ELT L 274, 30.7.2021, lk 1.](#)

keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ning sotsiaalsete investeeringute ja oskuste jaoks;

Poliitika ja tegevuse ülevaade

1. kordab EIP olulist rolli ELi avaliku sektori pangana ja ainsa täielikult liikmesriikide omandis oleva rahvusvahelise finantseerimisasutusena, mis juhindub täielikult ELi poliitikast ja mille suhtes kohaldatakse ELi õigusnorme, et toetada sotsiaalset ja majanduslikku taastumist ning suunata investeeringuid, mis on vajalikud liidu eesmärkide saavutamiseks;
2. peab kiiduväärseks, et EIP on alati valmis oma tegevust kooskõlas muutuvate ELi poliitikanõuetega kohandama ja ümber orienteeruma, järgides samal ajal oma pikaajalisi eesmärke;
3. kordab oma nõudmist suurendada kapitali, et EIP saaks anda rohkem pikaajalist tagasimakstavat rahalist toetust ja uuenduslikke vahendeid; märgib, et see on vajalik õiglase, kaasava ja kestliku majanduskasvu jaoks, millega toetatakse peamisi reaalmajanduse investeeringuid, mida muidu ei tehtaks ja millel on potentsiaal maksimeerida innovatsioonist saadavat kasu peamistes ELi poliitikavaldkondades, nagu digiüleminek ja rohepööre; märgib, et need investeeringud peaksid aitama leevendada konkurentsipiiranguid, nagu kõrged energiahinnad, oskuste nappus ning ebapiisavad investeeringud innovatsiooni ja uutesse tehnoloogiatesse, ning aitama rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja ÜRO kestliku arengu eesmärke; eeldab, et EIP tagab, et tema antav rahastamine aitab kõrvaldada turutõrkeid ja väldib väljatõrjumist ning et see avaldab mõõdetavat mõju, kahjustamata seejuures tema pakutava rahastamise üldist atraktiivsust;
4. rõhutab, et EIP peab säilitama krediitireitingu „AAA“ ja säilitama kapitaliturgude täieliku usalduse oma tegevuse suhtes;
5. märgib, et EIP antaval rahastamisel on üha olulisem roll COVID-19 kriisist ja sellele järgnenud Ukrainasse sissetungist tulenevate oluliste sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede kontekstis, eelkõige inflatsiooni, kõrged intressimäärade ja keerulises seisus riigi rahanduse kontekstis; märgib lisaks, et EIP rahastamisel on suurem roll keeruliste majandusväljavaadete kontekstis ja suurenenud ülemaailmses konkurentsisis, mis mõjutab ka käimasolevaid projekte;
6. on veendunud, et EIP saaks sektoritevahelise tasakaalu parandamiseks ja ELi piirkondliku mitmekesisusega kohanemiseks rohkem ära teha, et muuta oma rahastamisvõimalused atraktiivsemaks; kutsub EIPd üles tegelema süsteemsete puudustega, mis takistavad teatavatel piirkondadel või riikidel tema rahastamistegevusest täielikku kasu saamast, austades samal ajal EIP finantstehingute nõudlusest lähtuvat olemust; kutsub komisjoni üles hindama, kas rahastamise geograafiline jaotus programmi „InvestEU“ raames on tasakaalustatud, eriti väiksemate liikmesriikide puhul;
7. kutsub EIPd üles toetama projekte, millega viiakse ellu Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja ÜRO kestliku arengu eesmärke ning edendatakse sotsiaalset kaasamist ja ebavõrdsuse vähendamist kooskõlas keskkonna- ja sotsiaalsete standarditega; kutsub

EIPd üles suurendama oma rolli investeringute puudujääkide hindamisel ja kõrvaldamisel sotsiaalse taristu ja sotsiaalhoolekande valdkonnas, näiteks taskukohaste ja energiatõhusate sotsiaaleluruumide, avalike tervishoiuteenuste, kommunaalteenuste, ühistranspordi, säästva transpordi ning kultuuri ja hariduse valdkonnas, tagades samal ajal täiendavuse ja vastastikuse täiendavuse muude avaliku sektori vahendite ja kommerts-laenuandjatega; kutsub EIPd üles suurendama projektide hindamisel ühiskonnale antava kasu osakaalu, et pakkuda pikaajalisi taskukohaseid lahendusi elukalliduse kriisi ja Euroopa Liidu kodumajapidamiste ees seisvate probleemide kontekstis, mis tulenevad üldistest majandusväljavaadetest; palub EIP-l suurendada riskide võtmist projektide puhul, millega pakutakse olulisi teenuseid, millel on pikaajaline selge ja mõõdetav kasu; kutsub EIPd üles seadma rahastamise puhul prioriteediks projekte, mis hõlmavad haavatavaid või tõrjutud inimesi, eelkõige noori, ja võimaluse korral kodanike juhitavaid projekte;

ELi kliimapank: kliimameetmete ja keskkonnasäästlikkuse eesmärgid

8. võtab teadmiseks järeldused, mis tehti EIP investeerimisaruandes 2022/2023 „Resilience and Renewal in Europe“ (Vastupanuvõime ja taastamine Euroopas), milles analüüsitakse investeringuid kliimameetmetesse kogu ELis ja investeerimislünki eri sektorites; võtab teadmiseks ka EIP Grupi tegevuskava 2023–2025, milles kinnitatakse EIP kooskõla ELi poliitiliste prioriteetidega ja võetud kohustust suurendada oma ambitsioone rohe- ja digipöörde osas; kutsub komisjoni üles töötama välja meetodi keskkonnasäästliku rahastamise puudujäägi hindamiseks ELis ja hindama EIP võimalikku rolli selle rahastamispuudujäägi täitmisel;
9. tuletab meelde, et EIP on maailma suurim mitmes väeringus rohevõlakirjade emitent; juhib tähelepanu sellele, et eurodes nomineeritud võlakirjade osakaalu suurendamine tugevdaks veelgi euro rahvusvahelist rolli;
10. tuletab meelde, et rohepööre peab olema kaasav ja õiglane ning et keskkonnahoidlikud investeringud peavad olema elujõulised, ning ootab seetõttu, et EIP võimendaks oma laenuandmist, rahastamisvahendeid, tehnilist abi ja nõustamisteenuseid, et toetada kodanikke ja ettevõtjaid, kes seisavad silmitsi sotsiaal-majanduslike probleemidega, mis tulenevad nende jõupingutustest saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsus; kutsub EIPd üles toetama projekte, mis tagavad taskukohase juurdepääsu taastuvenergiale, eluasemele ja avalikele teenustele, kogukonna juhitud algatusi ja väikeseid projekte, keskendudes esmajärjekorras kütteostuvõimetuse vastu võitlemisele;
11. väljendab heameelt asjaolu üle, et EIP on juba täitnud oma eesmärgi eraldada vähemalt pool oma vahenditest kliimameetmetele ja keskkonnasäästlikkusele ning et ta püsib graafikus seoses oma eesmärgiga toetada 2030. aastaks 1 triljoni euro ulatuses keskkonnahoidlikke investeringuid; eeldab, et kliimapanga tegevuskava läbivaatamine 2024. aastal viib EIP täielikult kooskõlla 1,5 kraadi eesmärgiga ja eesmärgiga saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsus, tagades samal ajal kõigi jaoks õiglase ülemineku; on veendunud, et standardiks peaksid olema kõige ambitsioonikamad avaliku sektori pangandustavad; kordab oma nõudmist, et hõlmataks iga projekti puhul põhjalikku hinnangut vähem süsinikuheidet tekitavate alternatiivide ja 3. valdkonna heitkoguste kohta;

12. väljendab heameelt Pariisi kokkuleppele vastava vastaspoolte raamistiku (PATH) üle ja ootab selle täielikku rakendamist nii heitkoguste vähendamise maksimeerimise kui ka kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamise osas; võtab teadmiseks EIP reageerimise energiaalasele hädaolukorrale ELis PATHi kohandamise kaudu; eeldab, et PATHi raamistiku raames kava „REPowerEU“ toetuseks tehtud erandid on erandlikud, ajutised ja täielikult põhjendatud, et oleks võimalik kiirendada rohepöört ja lõpetada Euroopa sõltuvus (muu hulgas Venemaalt) fossiilkütuste impordist; väljendab sellega seoses heameelt selle üle, et järgmistel aastatel suurendatakse EIP toetust REPowerEU-le 45 miljardi euronit laenu ja omakapitali kaudu taastuenergia, energiatõhususe, võrkude ja salvestamise, elektrisõidukite laadimistaristu ja murranguliste tehnoloogiate valdkonna projektidele;
13. tuletab meelde, et kõik EIP rahastamise ärikliendid on lepinguliselt kohustatud koostama ja avaldama usaldusväärse Pariisi kokkuleppega vastavusse viimise strateegia (CO₂ heite vähendamise kava), mis peaks hõlmama keskmise tähtajaga, jooksvaid ja kvantitatiivseid heitkoguste vähendamise eesmärke ja valikuvõimalusi pikema aja jooksul, et saavutada kliimanetraalsus hiljemalt 2050. aastaks; eeldab, et EIP hindab süstemaatiliselt nende kavade usaldusväärust, kohaldades 1,5 kraadi eesmärgiga kooskõlas olevaid CO₂ heite vähendamise kriteeriume, enne mis tahes uute finantskohustuste allkirjastamist; kordab oma üleskutset, et EIP teeks koostööd ainult selliste finantsvahendajatega, kellel on usaldusväärne CO₂ heite vähendamise kava, sealhulgas lühiajalised eesmärgid, mis on kooskõlas 1,5 kraadi eesmärgiga ja mis kehtestatakse võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2025. aastaks; rõhutab, et sellised uued nõuded ei tohiks kahjustada VKEde juurdepääsu rahastamisele;
14. rõhutab EIP põhirolli õiglase ülemineku tagamisel; kutsub EIPd üles vähendama minimaalset laenusummat üksikute projektide või laenukavade puhul, mis aitavad kaasa õiglasele üleminekule; ergutab EIPd tihendama sihipärase rahastamise tagamiseks koostööd riiklike ja piirkondlike finantseerimisasutustega; kutsub EIPd üles aitama sellega seoses kaasa naiste ja meeste võrdõiguslikkusega seotud ELi eesmärkide saavutamisele; väljendab heameelt, et EIP on kaasatud ELi õiglase ülemineku mehhanismi, et tegeleda kliimanetraalsele majandusele ülemineku sotsiaal-majandusliku mõjuga ja luua uusi võimalusi kestlikuks arenguks rahastamiskõlblikes piirkondades;
15. kutsub EIPd üles kohandama oma riskide vähendamise tegevust, et suunata erafinantseering projektidele, millel on kõrge täiendavustase ja mis aitavad kaasa õiglasele üleminekule, ilma et see ohustaks tema portfelli ärilist elujõulisust; kutsub EIPd üles õppima selliste toodete rakendamisest nagu kliima- ja taristufondid, sealhulgas vahendatud omakapitali olulisusest ja vajadusest parandada väiksemamahuliste keskkonnasäästliku taristu projektide riski-tulu suhet;
16. väljendab heameelt suuremahuliste investeeringute üle vesinikku; rõhutab, et vesiniku roll on aidata kaasa kliimanetraalsusele üleminekule, vähendades heitkoguseid nendes tööstussektorites, kus on heidet raske vähendada; eeldab, et tagatakse täiendus, et vältida ressursside ümbersuunamist olemasolevast taastuvelektrist vastavalt asjakohasele delegeeritud õigusaktile³; tunneb muret vesinikuprojektide võimaliku mõju

---

³ Komisjoni 10. veebruari 2023. aasta delegeeritud määrus (EL) 2023/1184, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 ja kehtestatakse üksikasjalikke norme sisaldav liidu metoodika

pärast teatavate piirkondade veevarustusele ja bioloogilisele mitmekesisusele; kutsub EIPd üles suurendama ELi vesiniku ökosüsteemi ja -turu asjatundlikku nõustamist;

17. rõhutab, et EIP keskkonna- ja sotsiaalpoliitika tugevdab kohustust edendada ja rakendada bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja 2020. aasta järgse ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse raamistiku eesmäärke, eelkõige nõuet, et rahastatavad projektid ei kahjusta oluliselt bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteeme; väljendab heameelt selle üle, et minnakse bioloogilise mitmekesisuse summaarse vähenemise ärahoidmiselt üle bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ärahoidmisele; püüdleb EIP keskkonna- ja sotsiaalpoliitika täieliku rakendamise poole, eelkõige taastuvenergiaprojektide puhul; nõuab tungivalt, et EIP viiks oma keskkonna- ja sotsiaalpoliitika täielikult vastavusse 2020. aasta järgse ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse raamistikuga;
18. väljendab heameelt loodussõbraliku rahastamise esimeste ühiste põhimõtete üle, mille EIP avaldas koos teiste mitmepoolsete arengupankadega COP28-l; eeldab, et EIP jätkab aktiivsemalt osalemist loodussõbralikes ja bioloogilist mitmekesisust suurendavates investeeringutes ning sektorites, mis pakuvad kõige rohkem bioloogilise mitmekesisusega kaasnevaid hüvesid, nagu veemajandus, kanalisatsioon, metsandus ja ookeanid, tagades maksimaalse aususe ja kindluse, eelkõige seoses kohalike kogukondade õigustega, ning hõlmates looduskapitali rahastamisvahendist saadud õppetunde; ootab, et EIP suurendaks plastireostuse vähendamise lahenduste rahastamist;
19. eeldab suuremaid jõupingutusi looduse integreerimiseks analüüsidesse ja toimingutesse, milles hinnatakse bioloogilise mitmekesisuse vähenemise finantsriski vastaspoole tasandil; eeldab, et suuremahuliste taristuprojektide, eeskätt linnainvesteeringute puhul lisatakse süstemaatiliselt loodussõbralikud elemendid; hoiatab kliimaeesmärkide saavutamisele kaasa aitavate projektide eest, mis viivad bioloogilise mitmekesisuse hävimiseni;
20. võtab teadmiseks käimasolevad läbirääkimised „loodus võla katteks“ vahetustehingute üle; tunneb muret nende vahetustehingute piisavuse pärast arengu ja kaitse seisukohast ning nende suurte tehingukulude pärast, eriti kuna varasemad näited on näidanud, et need mured on põhjendatud; rõhutab vajadust suure läbipaistvuse ja riigi vastutuse järele;
21. loodab, et EIP jätkab rangete loomade heaolu standardite ja kohaldatavate õigusaktide kohaldamist, sealhulgas kalakasvatustegevuse ja kalasööda suhtes, mis põhinevad ELi ja mitmepoolsete finantseerimisasutuste kehtestatud kõrgeimatel standarditel;
22. rõhutab, et kriitilise tähtsusega toorainete tarnekindlus on otsustava tähtsusega rohe- ja digipöörde, kaitsesektori ja ELi tööstusbaasi jaoks üldiselt; tuletab meelde EIP rolli ELi tooraineliidus ja liidu eesmärgi saada kriitilise tähtsusega toorainete tarnimisel autonoomsemaks; rõhutab, kui oluline on ringlussevõtul ja korduskasutamisel põhinev ringmajanduse lähenemisviis kriitilise tähtsusega toorainete puhul, et vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest ja suurendada liidu strateegilist autonoomiat; kutsub seetõttu EIPd üles investeerima rohkem kriitilise tähtsusega toorainete sektorisse, et

---

muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud vedelate ja gaasiliste transpordikütuste tootmiseks. ELT L 157, 20.6.2023, lk 11.

suurendada toorainetega seotud vastupanuvõimet, pöörates erilist tähelepanu ümbertöödeldud tooraine ringlussevõtule, ning edendama ringmajanduse lahendusi, et aidata tarneid mitmekesistada;

Innovatsiooni, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, tööstuse ja digiülemineku toetamine

23. tuletab meelde, et VKEd on Euroopa majanduse tugisammas; tuletab meelde, et ELi 23 miljonit VKEd moodustavad 99 % kõigist ettevõtetest, pakuvad ligikaudu kolm neljandikku kõigist töökohtadest ja loovad rohkem kui 50 % ELi ettevõtete kogulisandväärtusest; rõhutab, et VKEde toetamine on EIP Grupi peamine eesmärk; juhib tähelepanu sellele, et energiakriis ja Venemaa Ukraina-sõja tagajärjed tekitavad VKEdele lisaprobleeme, nagu ka tõusvad toorainehinnad ja kasvavad intressimäärad;
24. tuletab meelde, et 2022. aastal rahastas EIP Grupp VKEsid ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid kokku 16,35 miljardi euroga; märgib, et EIP hinnangu kohaselt moodustasid EIP Grupi tehingud, millega anti VKEdele võlateenindustoetust, aastatel 2010–2020 kokku peaaegu 20 miljardit eurot aastas sõlmitud lepingute netosummana; kutsub EIP Gruppi üles kaaluma viise, kuidas ta saaks VKEsid veel paremini toetada, eelkõige väiksemate rahastamisprojektide puhul;
25. rõhutab EIFi rolli väiksemate ELi ettevõtjate, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate ja idufirmade juurdepääsu parandamisel rahastamisele ning seega EIFi tuge ettevõtlusele, majanduskasvule, innovatsioonile, teadus- ja arendustegevusele ning tööhõivele liidus; juhib tähelepanu sellele, et stabiilne ja konkurentsivõimeliste hindadega energiavarustus on eduka tööstuspoliitika, eelkõige edukate VKEde üks alustalasisid; palub EIP Grupil anda täiendavat kasvukapitali, et võimaldada VKEdele oma tegevust laiendada; nõuab tungival, et EIP Grupp suurendaks toetust, mis on mõeldud Euroopa idufirmade laiendamiseks, sealhulgas võttes riskikapitali väljamaksmisel suuremaid riske, et Euroopa idufirmad saaksid kasvada pigem ELis kui väljaspool ELi;
26. rõhutab, et EIF peab pöörama suurt tähelepanu projektidele, millega luuakse ja säilitatakse kvaliteetseid töökohti, sealhulgas projektidele, mis on suunatud noorte töötuse kasvava probleemi lahendamisele, näiteks nn duaalõppe mudel, mis on mõnes liikmesriigis osutunud tulemuslikuks ja edukaks, et luua kindlaid ja kvaliteetseid töökohti;
27. tunnistab, et VKEd on sageli hädas piiratud haldusressurssidega ja nad seisavad silmitsi suuremate laenukuludega kui suurete võtted, kuna pangalaenu tingimused on ebasoodsamad, ning peab hädavajalikuks pakkuda neile lihtsaid ja kergesti kättesaadavaid rahastamisvahendeid; soovib seetõttu EIP Grupil tungival kavandada oma programmid viisil, millega lihtsustatakse haldusmenetlusi, pakkudes samal ajal nõustamisteenuste jaoks vajalikku tehnilist abi ja piisavat rahastamist, parandades seeläbi nende kättesaadavust VKEde jaoks;
28. kordab, et kutsub EIP Gruppi üles pingutama andmepõhiste lahenduste väljatöötamiseks rohkem, pöörates eritähelepanu VKEde konkurentsivõimele, ning koondama sellesse valdkonda tehtavad investeeringud selleks, et nii ELis kui ka ELi ja teiste tehnoloogiliselt arenenumate maailma piirkondade vahel olev digilõhe kaotada; kutsub EIP Gruppi üles suurendama investeeringuid digitaliseerimisse, tiptasemel

tehnoloogiate, nagu tehisintellekt, arendamisse ning tugeva tööstusbaasi jaoks hädavajalike töötajate täiend- ja ümberõppesse;

Ukraina

29. väljendab heameelt EIP 2023. aasta märtsis käivitatud algatuse „EL Ukraina heaks“ üle, et rahastada Ukraina ülesehitamist ja taastamist, mis on kavandatud ajutise kavana ja mis võimaldab EIP jätkuvat tegutsemist riigis, kuni võetakse kasutusele oodatav ELi toetus keskpikas perspektiivis; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on ELi eelarve EIP tegevuse tagajana, kui see hõlmab ELi programmide rakendamiseks laenude andmist väljaspool ELi; nõuab EIP-le ELi eelarvest antavate tagatiste suurendamist, et võimaldada EIP-l jätkata Ukrainas olulist avaliku ja erasektori tegevust ning laiendada oma tegevust maailma lõunapoolsetes piirkondades; väljendab heameelt asjaolu üle, et kõik EIP meetmed Ukrainas juhitud sotsiaalse, majandusliku ja keskkonna taastamise ja ülesehitamise prioriteetidest kooskõlas parema taastamise põhimõttega ning on täielikult kooskõlas tulevase Ukraina kavaga; väljendab heameelt tehnilise abi komponendi üle, millega tagatakse projektide optimaalne ettevalmistamine ja rakendamine ning suutlikkuse suurendamise meetmed; eeldab, et peatselt Maailmapanga poolt koostöös komisjoni, EIP ja Ukraina valitsusega tehtavas kolmandas kahjuga seotud vajaduste kiirhinnangus tehakse kindlaks märkimisväärselt suurenenud vajadused; väljendab heameelt EIP jõupingutuste üle ennetada, ära hoida ja uurida pettusi ja korrupsiooni seoses oma projektidega Ukrainas;
30. rõhutab asjaolu, et Venemaa agressioonisõda on mõjutanud ka ELi piirkondi ja tekitanud märkimisväärselt majanduslikku mõju, eriti idapiiriäärsetes ELi liikmesriikides ja naabruses, samuti on see põhjustanud tõsise humanitaarkriisi; rõhutab, et tulevaste investeeringute kavandamisel tuleks arvesse võtta, et sõja tõttu on nii tarneahelates ning kaubandus- ja majandussuhetes tekkinud muutused; nõuab, et EIP võtaks arvesse geopoliitilist olukorda ja vajalikke investeeringuid eesliiniriikides, sealhulgas taristut ja piirihaldust;
31. tuletab meelde, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on pöördelise tähtsusega, kuna see on põhjalikult muutnud Euroopa julgeolekukeskkonda ja nõuab kaitsevalmiduse suurendamist ja seega piisavaid investeeringuid; rõhutab vajadust kasutada võimalikult tõhusalt ära kõiki EIP käsutuses olevaid vahendeid; kutsub EIPd üles suurendama oma toetust Euroopa strateegilisele julgeolekualgatusele ja Euroopa kaitsetööstusele, sealhulgas VKEdele, eelkõige aitama kaasa Ukraina jätkuvale toetamisele;

EIP Global

32. eeldab, et EIP Globali tegevus on jätkuvalt kooskõlas ELi strateegiliste huvide ja välispoliitika eesmärkidega; väljendab heameelt, et EIP osaleb Global Gateway algatuses, millega toetatakse peamiselt taristusse ja VKEdele tehtavaid investeeringuid, aidates seeläbi kaasa ELi eesmärgile suurendada oma strateegilist autonoomiat; ootab, et EIP Global tagaks, et investeeringud oleksid selgelt täiendavad, avaldaksid pikaajalist positiivset mõju ja toeksid kasu toetust saavatele kogukondadele, kaitstes loodus- ja kultuuripärandit, suurendades vastupanuvõimet kliimamuutustele, luues kohalikke töökohti, tõstes elatustaset ja leevendades vaesust; on veendunud, et

vastuvõtva riigi sidusrühmad, nagu riigiasutused, kodanikuühiskond ja sotsiaalpartnerid, tuleb kaasata Global Gateway projektidega seotud otsustusprotsessi ja nende rakendamisse; tuleb lisaks meelde, et EIP Globali edu sõltub sellest, kas kohapeal on piisavalt töötajaid, sealhulgas kohalikke töötajaid;

33. märgib, et alates uue arenguharu loomisest on EIP Global kasutanud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ sihtotstarbelist investeerimissuunda rekordiliselt, eraldades 2022. aastal üle 10 miljardi euro, eelkõige Ukraina ja Global Gateway toetuseks; võtab teadmiseks EIP Globali strateegilise tegevuskava ja ootuse, et see hõlbustab vähemalt kolmandikku 300 miljardi euro suurustest investeeringutest, mis on kavandatud 2027. aasta lõpuks; väljendab heameelt 2025. aastaks seatud eesmärgi üle eraldada üle 50 % igal aastal antavatest laenudest investeeringuteks kliimameetmetesse ja keskkonnasäästlikkusesse; loodab, et rahastamine aitab kaasa kaasavale ja õiglasele üleminekule kogu maailmas; ootab lisaks, et EIP Global annaks sisulise panuse ELi eesmärgi saavutamisse, et 2025. aastaks eraldataks 85 % kõigist uutest välismeetmetest soolise võrdõiguslikkuse toetamiseks; väljendab heameelt edusammude üle, mida on tehtud Global Gateway fondi loomisel Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ tagatise raames, millest tuleks rahastada suure mõjuga erasektori investeeringuid ning pakkuda omakapitali- ja laenuhaha suure mõjuga taristu, puhta energia ja inimarengu projektidele kogu maailmas; väljendab muret kaasavate ja sisukate konsultatsioonide puudumise pärast sidusrühmadega, keda selle tegevus mõjutab; nõuab, et rohkem toetataks projekte, mille pangalaenukõlblikkus on piiratud ja mille avalik tulu on suur, ning vähendada üksikute projektide minimaalset laenusummat, eriti vähem arenenud riikides;
34. kordab oma üleskutset EIP Globalile piirata segarahastamistoiminguid valdkondadega, kus need võivad anda kohalikule majandusele lisaväärtust, vältides samal ajal erakapitali väljatõrjumist, ning tagada, et segarahastamist ei kasutata oluliste avalike teenuste, eelkõige tervishoiu, hariduse ja sotsiaalkaitse jaoks; tuleb meelde, et EIP investeeringuid selles valdkonnas peaksid suunama ELi arengupoliitika eesmärgid, eelkõige eesmärk parandada üldist ja taskukohast juurdepääsu tervishoiuteenustele, et tagada paremad tervisenäitajad kõigile, eelkõige naistele;
35. on mures kiiresti kasvava võlataseme ja suuremate laenukulude pärast tärkava turumajandusega ja areneva majandusega riikides, kuivõrd hinnanguliselt 60 % madala sissetulekuga riikidest on juba suure valitsemissektori võlakoorma all või neil on suur võlaprobleemide oht⁴; rõhutab EIP ja teiste mitmepoolsete institutsioonide olulist rolli soodsatel tingimustel rahastamise pakkumisel, et leevendada jätkusuutmatut võlakoormat;
36. on arvamusel, et EIP Global peaks samuti vastutama abi tõhusust käsitlevas Pariisi deklaratsioonis ja Accra tegevuskavas sätestatud põhimõtete järgimise eest (omavastutus, vastavusse viimine, ühtlustamine, tulemuste haldamine ja vastastikune vastutus); on sellega seoses eriti mures huvide konflikti pärast ekspordikrediitiasutuste ja EIP Globali arengu rahastamise vahel ning EIP Globali mõjutatud investeeringute mõju pärast arengualasele täiendavusele;

---

⁴ Maailmapanga aruanne „Global Economic Prospects“, jaanuar 2024, <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>.

37. võtab teadmiseks EIP teabekirja, milles esitatakse kokkuvõtte EIP lähenemisviisist inimõigustele; tuletab EIP-le meelde, kui oluline on integreerida inimõigused oma hoolsuskohustuse menetlustesse, viia läbi inimõiguste mõjuhindanguid, kinnistada oma üldine inimõigustealane kohustus ja tegutseda täielikus kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 2; kordab oma nõudmist kehtestada selged ja siduvad reeglid, et täiendada kirjalikku teatist, milles tehakse kokkuvõtte EIP Globali lähenemisviisist inimõigustele, eelkõige hindamise ja tegevusest loobumise kohta; väljendab erilist muret selle pärast, et alates 2015. aastast ei ole EIP nõudnud projektide elluviijatelt eraldi inimõigusi käsitlevate mõjuhindangute korraldamist; kutsub seetõttu EIPd üles esitama inimõiguste strateegiat ning inimõiguste hinnanguid ja hindamisi oma programmidele, sealhulgas tegelikule olukorrale abi saavates riikides, tagamaks, et kohalike kogukondadega konsulteeritakse ning et süstemaatiliselt austatakse õigust eelnevale vabatahtlikule ja teadvale nõusolekule; kutsub lisaks EIPd üles töötama välja konkreetset poliitikat inimõiguste kaitsjate kohta ja protokolle repressaalide ohule reageerimiseks; rõhutab, et tuleks võtta erimeetmeid põlisrahvaste, naiste, puuetega inimeste ja muude haavatavate rühmade konsultatsioonidesse kaasamiseks;
38. kordab oma üleskutset EIP-le tagada, et tema tegevus tooks kasu naistele ja tütarlastele ning edendaks naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamist ja tööhõivet; on veendunud, et EIP võiks veelgi suurendada mikrorahastamisaene naiste juhitavatele ettevõtetele, mis seisavad endiselt silmitsi diskrimineerimisega rahastamisele juurdepääsul;
39. palub EIP-l teha koostööd teiste kahe- ja mitmepoolsete institutsioonidega, et töötada välja ja kohaldada ühiseid meetodeid arengumõju analüüsimiseks, et tagada pikaajaline positiivne mõju ja lisaväärtus;

Läbipaistvus ja juhtimine

40. tuletab meelde, et EIP rahalised vahendid on avaliku sektori vahendid ning nende kasutamine peaks alati alluma avalikule kontrollile ja aruandekohustusele; võtab teadmiseks, et EIP on 2023. aasta välismaiste otseinvesteeringute läbipaistvuse indeksis hinnatud hindele „rahuldav“; kutsub EIPd üles avaldama ennetavalt ja õigeaegselt projektide kohta üksikasjalikumalt teavet, sealhulgas projektide põhjendusi ja konteksti, selgitades, kuidas need on kooskõlas ELi poliitiliste eesmärkidega ja edendavad neid, ning ootab, et EIP piirduks avalikustamata jätmise puhul määruses (EÜ) nr 1049/2001⁵ ja määruses (EÜ) nr 1367/2006⁶ loetletud kohaldatavate eranditega; nõuab tungivalt, et EIP rakendaks Euroopa Ombudsmani 20. novembri 2023. aasta soovitusi juhtumi 2252/2022/OAM kohta ja 21. aprilli 2022. aasta soovitusi juhtumi 1251/2020/PB kohta, et oleks võimalik sisukalt hinnata nende projektide keskkonna- ja sotsiaalseid aspekte, mille rahastamist ta kaalub;

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes, ELT L 264, 25.9.2006, lk 13.

41. nõuab EIP suuremat vastutust ELi institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi ees, sest läbipaistvus on üks demokraatia alustalasid; kutsub seetõttu EIPd üles andma Euroopa Parlamendile rohkem aru oma otsuste, tehtud edusammude ja laenugevuse mõju kohta, eelkõige Euroopa Parlamendi ja EIP vaheliste korrapäraste struktureeritud dialoogide kaudu; kordab oma nõudmist sõlmida Euroopa Parlamendi ja EIP vahel institutsioonidevaheline kokkulepe, et parandada juurdepääsu EIP dokumentidele ja andmetele ning suurendada demokraatlikku aruandekohustust, sealhulgas võimalust esitada EIP-le kirjalikult vastatavaid küsimusi, nagu Euroopa Keskpank on juba ette näinud;
  42. kordab oma üleskutset EIP-le tugevdada oma poliitikat maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise vastu, muu hulgas hoidudes rahastamast toetusesaajaid või finantsvahendajaid, kellega on varem tõendatult olnud probleeme; kutsub EIPd üles jõustama ennetusmeetmeid ja teostama regulaarseid maksuhinnanguid koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide, maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidmise ning ebaseadusliku ja agressiivse maksustamise vältimise suhtes;
  43. ergutab EIP asepresidente vältima osalemist oma päritoluriigi projektiettepanekutes; kutsub EIPd üles täielikult rakendama kõiki ombudsmani 27. juuli 2022. aasta soovitusi juhtumi 1016/2021/KR kohta ja 31. oktoobri 2023. aasta soovitusi juhtumi [611/2022/KR](#) kohta seoses oma halduskomitee endiste liikmete tegevusega; kutsub EIP halduskomitee liikmeid üles avaldama oma kavandatud kohtumised väliste sidusrühmadega ning kordab oma nõudmist, et EIP juhtorganite koosolekute sisu süstemaatiliselt avaldataks, et läbipaistvust veelgi suurendada;
  44. märgib, et EIP on teinud edusamme sooliselt paremini tasakaalustatud töötajaskonna saavutamisel, kuigi naised on juhtivatel ametikohtadel ja peamistes tegevusvaldkondades endiselt allaesindatud; peab kahetsusväärseks, et EIP ei saavutanud oma 2018.–2021. aasta mitmekesisuse ja kaasamise strateegias naiste jaoks eri tasanditel seatud soolisi eesmärke; kutsub seetõttu pank üles suurendama jõupingutusi, et saavutada parem sooline tasakaal kõigis ametiülesannetes, eelkõige kõrgematel ja juhtivatel ametikohtadel, säilitades samal ajal geograafilise tasakaalu; kutsub EIPd üles mitmekesisust ja kaasatust veelgi suurendama;
- o
- o   o
45. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja Euroopa Investeerimisringale.

SELETUSKIRI

Euroopa Investeerimispanka finantstegevust käsitlevas 2023. aasta aruandes (vaheldumisi ECON-komisjoniga) käsitletakse EIP tegevuse tulemuslikkust ja EIP Grupi poolt aluslepingust tulenevate ELi integratsiooni ja ELi peamiste horisontaalsete poliitikavaldkondade edendamise ja toetamise kohustuste täitmist.

Aruandes keskendutakse EIP peamiste rahastamistegevuste hindamisele, pöörates erilist tähelepanu ELi kliimapanga arengule, kriisidele reageerimisele seoses sõjaga Ukrainas, EIP Globali tegevusele ja tulemuslikkusele peamistes poliitikavaldkondades. Aruandes käsitletakse ka EIP juhtimist, läbipaistvust ja vastutust, kontrollides põhjalikult huvide konfliktiga seotud küsimusi ja ombudsmani soovitusi.

Euroopa Investeerimispank on teinud jõupingutusi, et muutuda ELi kliimapangaks, võttes kohustuse suurendada oma kliimamuutustega seotud rahastamist. 2022. aastal saavutas EIP keskkonnahoidliku rahastamise kogumahuks 36,5 miljardit eurot, mis moodustas 58 % kogu rahastamise mahust, mis ületas 2025. aastaks kavandatud algset eesmärki, milleks oli 50 %. Kuigi EIP Group ei ole 2023. aasta tulemusi ja arvnäitajaid veel teatavaks teinud, eeldatakse, et pank on eelmise aastaga võrreldes graafikus püsinud. Aruandes esitatakse mitu poliitilist soovitusi laenupoliitika kohta, mida tuleb teha ja/või rakendada, et olla ka tegelikult ELi kliimapank ja mis annavad panuse kliimaalase tegevuskava läbivaatamisse, ning et suurendada investeringute panust bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamisse või ümber pööramisse ja looduskaitseks.

EIP Globalil on oluline roll EIP laienemisel väljapoole ELi ja seega tema panusel ELi välis- ja arengupoliitika eesmärkide täitmisse ning ta on täielikult kooskõlas ELi kliima- ja keskkonnapoliitikaga.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI**

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
Counter Balance#
Oxfam Europe#

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	24.1.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 26 -: 1 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Olivier Chastel, David Cormand, Katalin Cseh, Pascal Durand, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Andrzej Halicki, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Moritz Körner, Joachim Kuhs, Pierre Larroustou, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Andrey Novakov, Dimitrios Papadimoulis, Karlo Ressler, Bogdan Rzońca, Nils Torvalds, Nils Ušakovs
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Ana Collado Jiménez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Paolo Borchia, Sara Cerdas, Andor Deli, Matjaž Nemec, Domènec Ruiz Devesa

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

26	+
ECR	Bogdan Rzońca
PPE	Ana Collado Jiménez, José Manuel Fernandes, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Andrey Novakov, Karlo Ressler
Renew	Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Moritz Körner, Nils Torvalds
S&D	Sara Cerdas, Pascal Durand, Eider Gardiazabal Rubial, Eero Heinäluoma, Pierre Larrourou, Matjaž Nemeč, Domènec Ruiz Devesa, Nils Ušakovs
The Left	Dimitrios Papadimoulis
Verts/ALE	Rasmus Andresen, David Cormand, Alexandra Geese

1	-
ID	Joachim Kuhs

2	0
ID	Paolo Borchia
NI	Andor Deli

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu